

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2024

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції.
31 жовтня 2024 р., м. Полтава, / Полтавський державний аграрний університет.
Полтава: ПДАУ, 2024. 1495 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: **КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ** – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: **ЛЕГА ОЛЬГА** – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗАЙЦЕВ ЮРІЙ - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ЗОЛЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБСЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ХОМИН ПЕТРО – д.е.н., професор, професор кафедри обліку та аудиту Тернопільського національного університету ім. Івана Пулюя

АРАНЧІЙ ДМИТРО - к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

СКИБА ГАННА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового Інституту управління, економіки та бізнесу «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

СТАМАТ ВІКТОРІЯ - к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу Миколаївського національного аграрного університету;

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

© Автори, 2024

© Кафедра обліку і оподаткування, 2024

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

ГРІДІН ОЛЕКСАНДР, к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ЕПОХУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Операційний менеджмент є базовим сегментом управління будь-якої організації. У сучасному контексті він набуває нових вимірів завдяки впровадженню digital-технологій, що кардинально змінюють традиційні підходи до організації бізнес-операцій, їх планування, прогнозування, обліку, аналізу та контролю за ними. Операційний менеджмент, доповнений цифровими інструментами стає більш автоматизованим, прозорим, гнучким та здатним адаптуватися до динамічних змін мінливого ринкового середовища, дозволяючи швидше ухвалювати рішення на основі фактичного масиву даних.

Сьогодні операційний менеджмент розглядається як інтеграція традиційних управлінських функцій з інноваційними цифровими технологіями, такими як автоматизація процесів, штучний інтелект, великі дані та інтернет речей. Це не просто набір дій, спрямованих на досягнення виробничих цілей, а комплексна система, яка використовує технології для підвищення гнучкості, прозорості та стійкості операцій [3].

Вирішення проблеми застосування сучасних digital-технологій в операційному менеджменті аграрних підприємств стає нагальною потребою в умовах глобальної конкуренції та зміни кліматичних умов. Аграрний сектор завжди був чутливим до природних чинників, проте цифрові інструменти надають змогу зменшити ризики, а також значно підвищити ефективність управління ресурсами [2].

Необхідно відмітити, що для аграрних підприємств впровадження діджиталізації є особливо актуальним, оскільки сільське господарство стикається з низкою викликів, які вимагають сучасних рішень.

По-перше, глобальні кліматичні зміни та нестабільні погодні умови створюють значні ризики для урожайності культур та продуктивності тварин, а також якості продукції. З огляду на це, аграрії потребують більш точних, своєчасних та обґрунтованих рішень, що стає можливим завдяки використанню сучасних цифрових технологій.

По-друге, актуальність діджиталізації зумовлена глобальними економічними трендами. Аграрні підприємства не просто реалізують продукцію на ринках, вони є частиною глобальних ланцюгів постачання. Діджиталізація дозволяє підвищити ефективність управління ланцюгами постачань, відстежувати походження та якість продукції, знижувати втрати при транспортуванні та зберіганні, що стає особливо важливим у контексті зростаючих вимог до екологічності та прозорості виробничих процесів.

У сучасних умовах діджиталізація операційних процесів в аграрних підприємствах сприяє підвищенню їхньої ефективності та конкурентоспроможності, зокрема:

– цифрові технології дозволяють автоматизувати значну частину рутинних операцій, що дає змогу забезпечити раціональніше використання ресурсів та підвищити урожайність, одночасно знижуючи потребу в ручній праці та мінімізуючи вплив людського чинника;

– завдяки використанню IoT-рішень аграрні підприємства можуть отримувати оперативну і точну інформацію про стан посівів, кліматичні умови, рівень вологості тощо, що дозволяє у найкоротші терміни ухвалювати обґрунтовані рішення, адаптувати стратегії і реагувати на змінні фактори в реальному часі;

– діджиталізація дозволяє відстежувати всі етапи ланцюга постачання – від вирощування продукції до її доставки кінцевому споживачу, що сприяє зниженню втрат на етапах зберігання та транспортування, покращенню контролю якості, а також дає змогу швидше реагувати на ринкові зміни;

– впровадження цифрових технологій дає можливість раціональніше використовувати ресурси, що допомагає зменшити негативний вплив аграрного виробництва на довкілля;

– використання цифрових технологій допомагає швидше реагувати на зміни в попиті, покращити якість продукції, забезпечити прозорість та відстежуваність виробничих процесів, що є важливими критеріями у взаємодії з міжнародними контрагентами та ритейлерами;

– широкомасштабна діджиталізація свідчить про прогресивний підхід до ведення бізнесу, що підвищує ринкову привабливість підприємства.

Відповідно, діджиталізація операційних процесів є критично важливою для підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств, їхньої стійкості, інноваційності та здатності конкурувати на глобальному ринку [1].

До основних напрямів діджиталізації в операційному менеджменті можна віднести:

– впровадження програмного забезпечення для автоматизації ключових операційних процесів;

– інтеграція сучасних технологій (IoT, блокчейн, хмарні технології тощо) для відстеження та контролю всіх етапів ланцюга постачання;

– впровадження сенсорних мереж та підключених пристроїв для збору даних у реальному часі про стан техніки, обладнання, устаткування, запасів, виробничих процесів, умов зберігання та транспортування тощо;

– збір та аналіз великих обсягів даних із різних джерел для прогнозування, оптимізації операцій та прийняття стратегічних рішень;

– використання алгоритмів штучного інтелекту (AI) для автоматизації прийняття рішень, прогнозування попиту, управління виробництвом та оптимізації операційних процесів;

– перехід на хмарні платформи для зберігання даних, управління ресурсами та доступу до операційних систем з будь-якої точки світу;

– використання технології блокчейн для підвищення прозорості та безпеки транзакцій у ланцюгах постачання;

– використання технологій віртуальної та доповненої реальності для

навчання персоналу, оптимізації виробничих процесів та тестування нових продуктів;

– впровадження роботизованих систем для автоматизації виробничих процесів;

– посилення кібербезпеки тощо.

Отже, діджиталізація в операційному менеджменті зосереджена на підвищенні продуктивності, скороченні витрат, покращенні якості та прозорості процесів, а також на забезпеченні швидкої адаптації до ринкових змін. Впровадження цих напрямків дозволяє підприємствам отримати значні конкурентні переваги та залишатися ефективними в умовах сучасної економіки.

Необхідно відзначити, що на процес діджиталізації операційного менеджменту в аграрному секторі здійснюють вплив наступні ключові аспекти:

– технологічна готовність до впровадження цифрових технологій, що вимагає наявності сучасної інфраструктури та обладнання;

– системне та комплексне впровадження діджиталізації, яке пов'язане із значним фінансуванням та залученням додаткових інвестицій;

– діджиталізація підвищує вимоги до кваліфікації працівників;

– впровадження digital-технологій потребує адекватної державної політики, спрямованої на підтримку та законодавче врегулювання усіх аспектів, що сприятиме підвищенню темпів діджиталізації тощо.

Висновок. Отже, діджиталізація в операційному менеджменті дозволяє підвищити продуктивність, зменшити втрати та забезпечити конкурентоспроможність підприємств на глобальному ринку. Застосування таких технологій, як автоматизація, інтернет речей, штучний інтелект та аналітика великих даних, створюють нові можливості для аграрних підприємств. Однак цей процес залежить від низки чинників, серед яких фінансова спроможність підприємства, кадровий потенціал, технологічна готовність та державна підтримка.

Список використаних джерел:

1. Zaika S., Hridin O., Zaika O. Innovations in sustainable agricultural development: trends, issues, perspectives. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. 2023. Вип. 52.

URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2582/2500>

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69>

2. Грідін О.В. Особливості застосування та порівняльна характеристика операційних систем організації виробництва. *Електронне наукове фахове видання Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. № 6 (33). С. 89-94.

DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.33-13>

URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/33_2021/15.pdf

3. Грідін О.В., Заїка С.О., Сагачко Ю.М. Операційний менеджмент у контексті застосування сучасних аналітичних інструментів до ухвалення управлінських рішень. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Випуск 4(13).

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.13-1>

URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/408>

